

132 . Pianu de Jos | Județ: Alba | Punct: Podei (Autostrada Orăștie–Sibiu, lot 1, Sit 10, km 21+180 – 21+380) | Anul: 2012

Anul: 2012

Cod RAN: 6235.01

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului

Tipuri sit: locuire, exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Alexandru Bădescu, Cătălin Bem, Mădălina Dimache, Tudor Hila, Vasile Opriș, Marian Tudoran

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României

Raport

În contextul organizării de cercetări sistematice care să definească conținutul unor fenomene neo-eneolitice din spațiul intracarpatic românesc se înscriu investigațiile din anii '60 de pe platoul Podei-ului – Pianu de Jos (com. Pianu, jud. Alba). Erau atunci identificate locuiri Vinča (Turdaș), Petrești și din epoca bronzului – Coțofeni (Paul 1969, passim). Nu numai pentru acea perioadă, dar și acum, cele patru campanii de săpături arheologice (1961-1963, 1967) întreprinse acolo de către profesorul Iuliu Paul au impus ca locuirea Petrești de la Pianu de Jos să fie cea mai amplu cercetată din întreaga arie. Cu toate acestea, mărimea considerabilă a stațiunii (peste 12 ha) induce cercetărilor un evident caracter de sondare.

Necesitatea construirii A1, în cazul nostru, pe tronsonul Orăștie – Sibiu, Lot 1, a determinat inițierea etapelor cercetărilor menite a produce efectele necesare eliberării certificatului de descărcare de sarcină arheologică.

Cercetarea din 2012 a afectat integral aproximativ 8700 mp, controlul stratigrafic exercitându-se asupra a cca 1,5 ha nordice din cele 12 ale Podei-ului.

Firesc, scopul cercetărilor din campania 2012 l-a constituit întocmirea documentației pentru obținerea de către beneficiar/investitor a certificatului de descărcare de sarcină arheologică. Acestuia i s-au subsumat obiectivele specifice oricărei săpături arheologice în acord cu legislația, normele și procedurile în vigoare – delimitarea spațială a sitului în limitele autostrăzii, cercetarea arheologică (care include, evident, și înregistrarea) complexelor identificate, inventarierea și înregistrarea materialului arheologic recuperat.

Sistemul de săpătură a alternat suprafețe de mari dimensiuni cu altele de mici dimensiuni sau secțiuni având o lățime maximă de 2 m. Accesul și conservarea informațiilor stratigrafice au fost asigurate de matorii păstrați (cu lățimi variabile cuprinse între 0,70 și 1,10 m), ulterior, progresiv, integral demontați manual. Uneori, grupuri de secțiuni paralele deveneau suprafețe, prin cercetarea spațiului intermediar. Alteori, suprafețele sau secțiunile erau mărite sau prelungite în funcție de necesitățile imediate ale cercetării. În sfârșit, în unele cazuri, au existat suprafețe cu perimetre neregulate – ele reprezintă spațiile dintre suprafețe cercetate cu dimensiuni coerente, decapate în ultima etapă de teren.

Pentru că tipul principal de complex cercetat a fost cel excavat – gropi și șanțuri – am procedat la trasarea a numeroși matorii, uneori marcați singular, printr-o singură axă de secționare. Fie erau cruțați matorii (inclusiv din motive tehnice) – mai cu seamă în cazul șanțurilor, fie, după înregistrare – descriptivă, grafică, fotografică, era continuată demontarea complexului, fără ca matorii să mai fie fizic cruțați.

Stratigrafic, situația generală este extrem de simplă. De la bun început trebuie să precizez că în spațiul stațiunii de pe Podei-ul de la Pianu de Jos suprapus de traseul A1 nu a existat ceea ce este numit îndeobște, în mod nefericit, nivel cultural sau nivel de cultură ... Aceasta demonstrează, în primul rând, că intervențiile

antropice eneolitice cercetate s-au desfășurat asupra unei zone nelocuite, din exteriorul așezării propriu-zise. Mai mult, nici după punerea în operă a lucrărilor defensive zona nu a fost locuită.

Solul actual, vegetal, o argilă brună, compactă, cu rari constituenți antropici suprapune în mare parte din jumătatea vestică a spațiului cercetat direct argila galbenă sterilă (compactă, omogenă, natural depusă). Aproximativ între km 21+220 și 21+260 între aceste două elemente stratigrafice se intercalează o argilă brun-cenușie relativ compactă și cu extrem de rari constituenți antropici milimetrici. Fără îndoială, prezența acestora se datorează caracteristicilor generale ale argilei, fisurația prismatică permițând contaminarea naturală a depozitelor. Nivelul respectiv a fost interpretat ca un rest din solul dezvoltat anterior intervențiilor antropice preistorice.

În zona de pantă spre pârâul Liștei, acolo unde acest sol nu mai este prezent, s-a dezvoltat (începând aproximativ de la km 21+270), posibil incluzându-l, un nivel de coluviu postPetrești – reprezentat de un sediment argilos brun, omogen, cu rari constituenți antropici.

Campania de cercetări arheologice preventive de pe Podei-ul de la Pianu de Jos a condus la identificarea unui sistem defensiv eneolitic – după părerea mea, realizat de o comunitate care s-ar putea numi Petrești timpurie (cu elemente Foeni, dar fără clasică pictură petreșteană). Cel puțin patru linii de apărare barau accesul în zona de nord a sitului și se sprijineau strategic în zona de est pe un șanț de apărare (singurul rămas deschis).

Spațiile dintre palisade (realizate, foarte probabil, prin multiple implantări de stâlpi, nu pe o singură linie) erau la rândul-le înțesate de stâlpi, fixați fie în gropi individuale, fie în mici șanțuri de fundație. În plus, a doua palisadă (spre interior) a celei de-a doua linii defensive – cea mai importantă ca realizare și dimensiuni – a fost întărită cu un sistem de contraforți (structuri verticale din lemn, perpendiculare pe traseul palisadei principale).

Zonele de acces (numite de către noi în mod convențional porți) aveau, suplimentar, un sistem propriu de fortificare. Implantarea a numeroși stâlpi (unii având diametre de peste 0.50 m) – unii, fără îndoială, susținând împletituri sau chiar elemente suplimentare orizontale – a creat veritabile labirinturi, accesul spre interiorul zonei fortificate fiind nu numai puțin facil, dar, mai cu seamă, unic direcționat.

Intenția de realizare a accesului controlat – materializată cândva spre 4400 BC – și forța defensivă a structurilor cercetate fac din sistemul cercetat pe Podei o lucrare de amploare, comparabilă cu cetățile perioadei clasice. Enormă energia socială cheltuită implică nu numai o organizare excepțională a comunității eneolitice, dar pune și problema existenței unui pericol suficient de important care să fi determinat atare reacție.

De asemenea, în spațiul supus atenției noastre a fost cercetată o serie de gropi de extracție aparținând unor gropi din epoca bronzului – Coțofeni și Wietenberg.

Informații suplimentare online

[Raportul 5055 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)